

Δελτίο Τύπου

Ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί την επόμενη δοκιμασία ανθεκτικότητας για την Ευρώπη, προειδοποιεί συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Από τη στρατηγική άσκηση αγωγών έως τις συντονισμένες επιθέσεις δυσφήμισης, Ευρωβουλευτές και φορείς της κοινωνίας των πολιτών περιέγραψαν ένα «μοντέλο εξάντλησης» που ασκεί πίεση στην κοινωνία των πολιτών και υπονομεύει την εμπιστοσύνη και την εποπτεία - ζητώντας την έγκαιρη ανίχνευση και την ενίσχυση των μέτρων προστασίας τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Βρυξέλλες, 25 Φεβρουαρίου 2026

Η κοινωνία των πολιτών σε ορισμένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης δέχεται πιέσεις με τρόπους που σπάνια γίνονται πρωτοσέλιδα μέχρι να είναι πλέον πολύ αργά, μέσω παρατεταμένων νομικών εκφοβισμών, δυσκολιών στη χρηματοδότηση και στις τραπεζικές συναλλαγές, εκστρατειών δυσφήμισης και διαδικτυακής παρενόχλησης, που υπονομεύουν σταδιακά την ικανότητα μιας οργάνωσης να λειτουργεί. Αυτή ήταν η βασική προειδοποίηση που προέκυψε από τη δημόσια συζήτηση που πραγματοποιήθηκε την περασμένη εβδομάδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με θέμα **«Η πλοήγηση στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών σε μια εποχή γεωπολιτικών και κοινωνικών αναταραχών»**, την οποία καλωσόρισε ο κ. Γεώργιος Γεωργίου, Ευρωβουλευτής, στις 18 Μαρτίου στις Βρυξέλλες.

Η συζήτηση πλαισιώθηκε σκόπιμα όχι ως ένα ζήτημα τομεακό, αλλά ως δοκιμασία της ανθεκτικότητας της δημοκρατίας. Όταν οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών αποδυναμώνονται, η λογοδοσία εξασθενεί, η εμπιστοσύνη του κοινού κλονίζεται και η πόλωση γίνεται ευκολότερο να αξιοποιηθεί. Όπως το έθεσε ένας ομιλητής, ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί «όλο και περισσότερο μια δοκιμασία και για τη διακυβέρνηση».

Η πίεση είναι σωρευτική – και ολοένα πιο στρατηγική

Ένα επαναλαμβανόμενο θέμα ήταν ότι ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών σπάνια συρρικνώνεται λόγω ενός μεμονωμένου σημαντικού περιορισμού. Αντίθετα, η πίεση συσσωρεύεται: οι κανόνες γίνονται πιο δύσκολο να ακολουθηθούν, η χρηματοδότηση γίνεται πιο εξαρτημένη από όρους και βραχυπρόθεσμη, η φήμη των φορέων δέχεται

μαζικές επιθέσεις και οι ψηφιακές απειλές γίνονται καθημερινότητα. «Αυτές οι απειλές δεν είναι μεμονωμένες, αλλά αθροιστικές», σημείωσε μία από τους ομιλητές - περιγράφοντας ένα μοτίβο που αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο πολλοί οργανισμοί σε όλη την Ευρώπη: η εξάντληση γίνεται μέθοδος.

Οι συμμετέχοντες τόνισαν επίσης μια δυσάρεστη πραγματικότητα για την πολιτική της ΕΕ: τα εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση εξωτερικών παρεμβάσεων ενδέχεται να παραβλέπουν τις εξίσου βαρύνουσες πιέσεις που ασκούνται από εγχώρια πολιτικά κίνητρα. Η πρόκληση δεν συνίσταται μόνο στην υπεράσπιση της δημοκρατίας από ξένη χειραγώγηση, αλλά και στην αναγνώριση και την αντιμετώπιση των περιορισμών στη συμμετοχή των πολιτών, οι οποίοι προέρχονται από το εσωτερικό των κρατών μελών.

Μια αποτύπωση της πραγματικότητας σε τέσσερις χώρες

[Τα στοιχεία από τη Βουλγαρία, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Κύπρο](#) επιβεβαίωσαν ότι η πίεση στην κοινωνία των πολιτών έχει διαφορετική μορφή ανάλογα με το πλαίσιο, αλλά διαδίδεται μέσω γνωστών διαύλων. Η συζήτηση ανέδειξε τέσσερις ομάδες ζητημάτων που συχνά αλληλεπικαλύπτονται: νομική και πολιτική πίεση· οικονομικούς περιορισμούς συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και των τραπεζικών εμποδίων· πολωμένες αντιλήψεις του κοινού που ενισχύονται μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης· καθώς και ψηφιακές και φυσικές απειλές που στοχοποιούν άτομα και οργανώσεις.

Ένα βασικό σημείο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ήταν ότι η πίεση είναι συχνά πιο έντονη εκτός των πρωτευουσών, όπου οι τοπικές οργανώσεις τείνουν να διαθέτουν λιγότερα δίκτυα προστασίας, μικρότερη αναγνωσιμότητα και πιο περιορισμένη πρόσβαση στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων. Εκεί ακριβώς τα μέτρα ανθεκτικότητας είναι που είτε πετυχαίνουν είτε αποτυγχάνουν στην πράξη.

Από τη διάγνωση στην έγκαιρη προειδοποίηση και την πρακτική προστασία

Αντί να επανεξετάζονται συνεχώς θέματα που είναι ήδη γνωστά, η συζήτηση επικεντρώθηκε στο τι μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα. Μια ομάδα εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και ακτιβιστών από διάφορα κράτη-μέλη, η οποία αξιοποιεί μια διατομεακή προσέγγιση για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της συρρίκνωσης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, παρουσίασε ένα πρακτικό πρώτο βήμα προς την ενίσχυση της ανθεκτικότητας - ένα [μοντέλο έγκαιρης προειδοποίησης](#), σχεδιασμένο να μεταφράζει τις εμπειρίες από το πεδίο σε δομημένα σήματα, καταγράφοντας τη συχνότητα άσκησης ορισμένων πιέσεων και τη σοβαρότητά τους, με σκοπό την έγκαιρη ανίχνευση τάσεων και την υποστήριξη κατάλληλων αντιδράσεων προτού οι πιέσεις κλιμακωθούν σε ευρύτερη δημοκρατική οπισθοδρόμηση.

Η συζήτηση στοργυλής τράπεζας υψηλού επιπέδου την οποία συντόνισε η **Rositsa Dzhekova**, Διευθύντρια της Ομάδας Εργασίας «Democracy Shield» στο Center for the Study of Democracy της Βουλγαρίας (CSD), συγκέντρωσε ένα σκόπιμο ποικιλόμορφο φάσμα οπτικών που συνδυάζουν την πολιτική της ΕΕ, τη στήριξη της δημοκρατίας και την καινοτομία στην κοινωνία των πολιτών: τον **Kristian Vigenin**, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (S&D)· τον **Thijs Berman**, Εκτελεστικό Διευθυντή του European Partnership for Democracy· τη **Liliana Carrillo**, Ιδρύτρια και Διευθύνουσα Σύμβουλο της

CollectiveUp· και τη **Nadia Karayianni**, Υπεύθυνη Επιχειρηματικής Ανάπτυξης στο CARDET.

Οι ομιλητές επέστρεφαν επανειλημμένα στα βασικά στοιχεία που καθιστούν τη κοινωνία των πολιτών βιώσιμη σε περιόδους πίεσης: προβλέψιμη, μακροπρόθεσμη υποστήριξη που υπερβαίνει τους σύντομους κύκλους των προγραμμάτων· ικανότητα άμεσης αντίδρασης όταν οι οργανώσεις αντιμετωπίζουν νομική παρενόχληση και απαγορευτικά έξοδα υπεράσπισης· ισχυρότερη ετοιμότητα στον τομέα της ψηφιακής ασφάλειας· καθώς και μοντέλα συμμετοχής που δεν ευνοούν αποκλειστικά τις οργανώσεις των πρωτευουσών που διαθέτουν καλές διασυνδέσεις.

Ένα δεύτερο σημείο διαβούλευσης διαπέρασε τη συζήτηση: η διαφάνεια και η εποπτεία είναι απαραίτητες, αλλά μπορούν να αξιοποιηθούν ως «όπλο». Αρκετά συμμετέχοντα άτομα προειδοποίησαν ότι ένας κακώς σχεδιασμένος «έλεγχος» μπορεί να ενισχύσει τα αφηγήματα που υπονομεύουν τη νομιμότητα και να δημιουργήσει «αδράνεια» στην κοινωνία των πολιτών. Σημείο αναφοράς, υποστήριξαν, θα πρέπει να αποτελεί η λογοδοσία χωρίς σιγματισμό, καθώς και οι διασφαλίσεις που προστατεύουν την ανεξαρτησία της κοινωνίας των πολιτών. Όπως το έθεσε ξεκάθαρα ένας ομιλητής: «Η κοινωνία των πολιτών δεν πρέπει να αποτελεί προέκταση των δημόσιων αρχών».

Με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον

Η συζήτηση κατέληξε σε μια σαφή ατζέντα για τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό επίπεδο για το 2026: ενίσχυση των πρακτικών μέσων προστασίας της συμμετοχής των πολιτών· διασφάλιση ότι οι πολιτικές ανθεκτικότητας και καταπολέμησης των παρεμβάσεων δεν σιγματίζουν τους νόμιμους φορείς της κοινωνίας των πολιτών· επένδυση σε μακροπρόθεσμες υποδομές για την κοινωνία των πολιτών και σε ικανότητες ταχείας αντίδρασης (συμπεριλαμβανομένης της νομικής και ψηφιακής υποστήριξης σε θέματα ασφάλειας)· και ενσωμάτωση αξιόπιστων δειγμάτων παρακολούθησης και έγκαιρης προειδοποίησης στις πολιτικές εργαλειοθήκες, ώστε η υποβάθμιση της δημοκρατίας να μπορεί να εντοπίζεται και να αντιμετωπίζεται νωρίτερα. Τα συμμετέχοντα άτομα τόνισαν επίσης ότι η εφαρμογή πρέπει να επεκταθεί πέρα από τις Βρυξέλλες και τα δίκτυα των πρωτευουσών, διασφαλίζοντας ότι οι περιφερειακοί οργανισμοί και οι αναδυόμενες πρωτοβουλίες των πολιτών θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε υποστήριξη, να συνεισφέρουν στοιχεία και να συμμετέχουν ουσιαστικά στη δημοκρατική διακυβέρνηση.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Mariyan Sabev

mariyan.sabev@csd.eu

+359 895 675676

Φωτεινή Σωκράτους

foteini.sokratous@cardet.org

+357 22 002100

* * *

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος [Civic Champions](#), μιας πρωτοβουλίας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ και έχει ως στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και την προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών, μέσω της τεκμηριωμένης παρακολούθησης, της ανάπτυξης ικανοτήτων και της δραστηριοποίησης πολιτικών στη Βουλγαρία, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Κύπρο.

Το πρόγραμμα συντονίζεται από το [CSD](#), σε συνεργασία με το [CESIE](#), το [KMOP](#) και το [CARDET](#).

Co-funded by
the European Union

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΚΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΚΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.